

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

meddelat i Stockholm den 25 oktober 2024

Mål nr
Ö 2595-24

PART

Klagande

NHZ

Ombud: Advokat BH

SAKEN

Uteslutning ur Sveriges advokatsamfund

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Sveriges advokatsamfunds disciplinnämnds beslut 2024-03-06 i
ärende ÄR-2024/0813

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta domstolen avslår överklagandet.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

NHZ har yrkat att Högsta domstolen ska upphäva Sveriges advokatsamfunds disciplinnämnds beslut om uteslutning.

Disciplinnämnden har motsatt sig att beslutet ändras. Nämnden har, för det fall Högsta domstolen skulle finna att omständigheterna är sådana att de ska leda till annan påföljd än uteslutning, yrkat att NHZ ska tilldelas en varning förenad med en straffavgift om 50 000 kr.

NHZ har yrkat ersättning för rättegångskostnader i Högsta domstolen.

SKÄL

Bakgrund

Allmänt

1. NHZ antogs som ledamot av Advokatsamfundet i juni 2021.
2. Det överklagade beslutet avser två disciplinärenden avseende henne som har tagits upp av Advokatsamfundets disciplinnämnd efter anmälningar från åklagare respektive från Kriminalvården.
3. Åklagarnas anmälan behandlar anmärkningar som huvudsakligen rör NHZs kontakter med en klient (M) när han var frihetsberövad och med M:s hustru. M har enligt domar mot honom en ledande roll i ett kriminellt nätverk och har dömts till mångåriga fängelsestraff. Anmärkningarna rör tidsperioden 2021–2023. NHZ var under denna period förordnad som offentlig försvarare för M i ett mål som avsåg våldsamt upplopp. Hennes advokatkollega (B) var förordnad som offentlig försvarare för M i flera mål, bland annat i ett mål avseende mord. NHZ hade fått substitutionsfullmakt från B i flera av de mål där denne var offentlig försvarare för M.

4. Anmälan från Kriminalvården rör registreringar av otillåtna åtgärder, via ett system för nätdetektion, vid telefonsamtal med en person som var intagen i fängelse. Personen har under perioden 13 mars 2023–19 april 2023 haft ett telefontillstånd enligt 7 kap. 4 § fängelselagen (2010:610) avseende NHZ. Kriminalvården har också uppgett att den intagne under denna tidsperiod försökt ringa NHZ ett mycket stort antal gånger.

Åklagarnas anmälan

5. I anmälan från åklagarna framförs anmärkningar om att NHZ
- i strid mot restriktioner skulle ha vidarebefordrat utomståendes brev i advokatpost till klienten M och låtit andra tala med M i telefon,
  - haft osedvanligt omfattande kontakter med M när denne varit föremål för restriktioner, och omfattande kontakter med M:s hustru,
  - haft principalansvar för en biträdande jurist (NS) som med stöd av en substitutionsfullmakt från NHZ haft omfattande kontakter med M,
  - tagit ett uppdrag som offentlig försvarare för M:s hustru i ett mål om mened med koppling till målet där M var åtalad för mord, samt
  - lämnat biträde till M:s hustru i ett beslagsärende med koppling till M.
6. Anmälarna har bifogat besökslistor, telefonlistor och daganteckningar från Kriminalvården till stöd för anmärkningarna om omfattande kontakter mellan M och NHZ samt mellan M och den biträdande juristen NS. Telefonsamtalen har ofta varit mycket långa och har även ägt rum under kvällstid.

7. När det gäller principalansvaret har anmälarna uppgett att häktet den 20 september 2021 mottog en substitutionsfullmakt för NS, undertecknad av NHZ. Den avsåg målet om våldsamt upplopp. NS hade tidigare haft substitutionsfullmakter från B avseende M. Efter det att häktet kontaktat B om omfattande kontakter mellan NS och M återkallade han vid två tillfällen fullmakten för henne, senaste gången den 15 september 2021.

8. Under den förundersökning som avsåg mord uppstod misstankar om att M hade möjlighet att kommunicera med omvärlden trots att han hade restriktioner. Sedan åtal väckts mot M dök ett vittne upp som gav honom alibi. Vissa uppgifter ledde till att en förundersökning om stämpling till grov mened inleddes mot M:s hustru. NHZ förordnades som offentlig försvarare för henne. Hon avträdde dock uppdraget på grund av intressekonflikt.

9. Under utredningen påträffades textmeddelanden mellan NHZ och M:s hustru. Innehållet i dessa meddelanden visar enligt anmälarna bland annat att NHZ i januari 2022 arbetade med ett överklagande som avsåg en dom i ett mål om grovt vapenbrott där en advokat på en annan byrå var offentlig försvarare för M (med biträde av NS), att NHZ och M:s hustru haft en nära relation och träffats vid ett antal tillfällen, och att M och NHZs man känner varandra. Av meddelandena framgår att M:s hustru skriver att NHZ låtit NS prata med M och att hon låtit honom prata med andra, trots fullständiga restriktioner.

10. Av meddelandena framgår också att NHZ i april 2022 gav M:s hustru viss rådgivning avseende en mobiltelefon som tagits i beslag från M i mordmålet och att hon i samband med att M:s hustru meddelat henne att beslaget kvarstod, svarat ”vi överklagar”.

Kriminalvårdens anmälan

11. I Kriminalvårdens anmälan riktades anmärkningar mot NHZ avseende medverkan till otillåten kommunikation alternativt underlåtenhet att meddela Kriminalvården om otillåten kommunikation enligt följande.

12. Under perioden 13 mars 2023–19 april 2023 (37 dagar) hade en intagen (av Kriminalvården kallad klient 1) haft ett godkänt telefontillstånd enligt 7 kap. 4 § fängelselagen till NHZ. Klient 1 försökte ringa NHZ 92 gånger under denna period och hon svarade 37 gånger. Med undantag för fyra tillfällen har samtalen ägt rum efter klockan 18.00.

13. I dessa samtal har enligt Kriminalvården utslag av s.k. nätdetektion registrerats vid flera tillfällen. Registrering sker när mottagaren av samtalet försöker använda telefonitjänster såsom vidarekoppling av samtal eller uppkoppling i trepartssamtal. Registreringarna ledde till att klient 1 varnades av Kriminalvården den 23 mars 2023. Den 14 april 2023 skedde på nytt en registrering i samtal mellan klient 1 och NHZ. Kriminalvården återkallade telefontillståndet den 20 april 2023.

14. Vidarekoppling och liknande åtgärder är inte tillåtna eftersom en intagen då kan hålla kontakt med personer som har bedömts olämpliga eller som kan innebära en säkerhetsrisk.

Disciplinnämndens beslut*Restriktioner*

15. Disciplinnämnden har inte funnit det visat att NHZ medverkat till restriktionsbrott avseende brev eller telefonsamtal.

Substitution och oberoende

16. Nämnden har konstaterat att verksamheten vid den advokatbyrå där NHZ arbetade fram till februari 2022 byggde på omfattande substitution till biträdande jurister och unga advokater och att det gällde även i mål som rörde mycket allvarlig brottslighet. Enligt nämnden framstår omfattningen av de kontakter som förekommit mellan M å ena sidan och B, NHZ samt den biträdande juristen NS å den andra som synnerligen omfattande och vida överstigande vad som normalt kan ha följt av de uppdrag som var aktuella.

17. När det gäller NHZ noterar nämnden att hon inte närmare har utvecklat eller förtydligat de invändningar hon gjort om att de anmälda telefonsamtalen kan ha avsett andra klienter än M. Nämnden har ansett det utrett att i vart fall den helt dominerande delen av samtalen har avsett M.

18. Enligt nämnden visar utredningen att det inte har varit fråga om någon enstaka händelse utan om ett arbetssätt där det framstår som att klienten helt har dikterat kontakterna. Utredningen visar också mycket omfattande kontakter mellan NHZ och M:s hustru. Dessa kontakter har enligt nämnden rört såväl personliga relationsfrågor som ett överklagande i ett mål där M företrädde av en advokat på en annan byrå. MHZs invändning om att hon inte alls arbetat med ett överklagande framstod enligt nämnden som märklig.

19. Enligt nämndens bedömning har de mycket omfattande kontakter som NHZ har haft med M och med hans hustru fått till följd att hon hamnat i ett beroendeförhållande till både M och hans hustru. Hon har därmed inte intagit den fria och oberoende ställning med integritet gentemot M som krävs för att fullgöra uppdraget som hans försvarare i upploppsmålet eller vid de kontakter hon haft i andra mål med stöd av en substitutionsfullmakt. Härigenom har NHZ enligt nämnden allvarligt brutit mot god advokatsed.

Antagande av uppdrag trots intressekonflikt

20. När det gäller försvararuppdraget för M:s hustru har nämnden anfört att NHZ, när frågan uppkom i slutet av november 2022, var mycket väl bekant med M:s hustru och att allt talar för att även misstanken om mened var väl känd för henne mot bakgrund av de mycket omfattande kontakterna mellan dem. Enligt nämnden måste det ha stått fullkomligt klart att NHZ till följd av intressekonflikt inte kunde anta ett uppdrag som offentlig försvarare för M:s hustru. Genom att ändå göra det har hon allvarligt brutit mot god advokatsed.

21. I frågan om rådgivning till M:s hustru om hävning av det beslag av en telefon som skett i mordmålet anförde nämnden att NHZ inte har kunnat anta uppdrag för M:s hustru på grund av dels sitt uppdrag som offentlig försvarare för M i upploppsmålet, dels sina omfattande kontakter med M med stöd av substitutionsfullmakter från B, dels då M i andra mål rörande grov brottslighet företrätts av B. Genom att ändå göra det har hon brutit mot god advokatsed.

Brist i tillsyn

22. Enligt nämnden finns det inte några hinder mot att inför en ledighet ställa ut en substitutionsfullmakt till en annan advokat eller till en biträdande jurist, om behörighet föreligger. En advokat ansvarar emellertid när en biträdande jurist agerar i advokatens ärende och har då en plikt att övervaka dennes arbete.

23. Nämnden har pekat på att B hade återkallat sin fullmakt för den biträdande juristen NS, vilket NHZ måste ha varit medveten om med tanke på den kollegiala relation och vänskapsrelation som fanns mellan henne och NS. Genom att lämna en substitutionsfullmakt, och på så sätt möjliggöra för NS att

– på egen hand utan övervakning och direktiv – ha kontakt med M, har NHZ som principal för NS i upploppsmålet brutit i sin övervakningsplikt. Hon har därmed brutit mot god advokatsed.

Nätdetektionen

24. Nämnden har anfört att det av Kriminalvårdens uppgifter framgår att systemet för nätdetektion har mycket hög tillförlitlighet och att det krävs en aktiv handling från mottagaren av ett samtal, i detta fall NHZ, för att en registrering ska ske. Enligt nämnden har det för NHZ uppkommit en situation som uppenbarligen kräver en förklaring. Hon har pekat på olika alternativa tänkbara orsaker till att systemet gett utslag men har inte kunnat koppla dessa till något av de specifika fall som anmälan omfattar. Utifrån detta kan vad NHZ framfört om andra tänkbara orsaker för registreringarna än vidarekoppling eller uppkoppling av trepartssamtal inte anses ha vederlagt Kriminalvårdens uppgift att registreringar till följd av manipulation hos NHZ har förekommit vid fyra tillfällen. Genom att medverka till detta har NHZ allvarligt brutit mot god advokatsed.

Disciplinnämndens sammanfattande slutsatser

25. Nämnden har funnit att NHZ har brutit genom att ha åsidosatt sitt eget oberoende mot såväl klienten M som dennes hustru, ha antagit två uppdrag för M:s hustru trots intressekonflikt och genom att inte ha övervakat den biträdande juristen NS när hon agerat med stöd av substitutionsfullmakt, vilket bidragit till att även NS åsidosatt sitt oberoende i förhållande till M. Två av dessa överträdelser har bedömts som allvarliga brott mot god advokatsed (se p. 19 och 20).

26. NHZ har enligt nämnden också allvarligt brutit mot god advokatsed genom att medverka till vidarekoppling eller uppkoppling av trepartssamtal (se p. 24).

27. Nämnden har ansett det försvårande att NHZ så snart efter att hon inlett sin advokatverksamhet gjort sig skyldig till allvarliga brott mot god advokatsed.

28. Vid bedömningen av om omständigheterna sammantagna skulle bedömas som synnerligen försvårande har nämnden anfört att de helt grundläggande skyldigheter som åvilar den som vill vara advokat bör vägas in samt att en fri, självständig och oberoende advokatkår är en viktig del av rättssamhället och en förutsättning för att enskildas fri- och rättigheter ska kunna tillvaratas. Vidare har nämnden anfört att en advokat har en särskild ställning och ett särskilt ansvar och måste utöva sin verksamhet på ett sätt som främjar det goda rättssamhället och – inte minst – på ett sådant sätt att förtroendet för advokatkåren upprätthålls. Viktiga hörnpelare i detta är oberoende och integritet. En advokat som i sin verksamhet inte lever upp till sitt särskilda ansvar i dessa hänseenden riskerar att äventyra den fria, självständiga och oberoende advokatkåren.

29. Vad som framkommit har enligt nämnden tydligt visat att NHZ inte har levt upp till detta särskilda ansvar; det gäller särskilt hennes oberoende. Nämnden har också beaktat den allvarliga brottslighet som M under den period han varit NHZs klient sammantaget misstänkts och dömts för.

Disciplinnämndens beslut om påföljd

30. Nämnden har vid en samlad bedömning funnit att omständigheterna är synnerligen försvårande och att NHZ omedelbart ska uteslutas ur samfundet.

Målet i Högsta domstolen

NHZs uppgifter

31. NHZ har anfört att disciplinnämndens beslut att utesluta henne ur Advokatsamfundet är alltför strängt. Nämnden har dessutom grundat sitt beslut på omständigheter som inte är bevisade.

32. När det gäller antalet telefonkontakter och frågan om oberoende i förhållande till M har NHZ framhållit att hon har haft flera uppdrag av olika karaktär. Utöver uppdraget som offentlig försvarare och substitutionsuppdragen från B har hon haft ett privat uppdrag för M rörande frågor om rätten till en rättvis rättegång och om bevisvärdering i mål som fått följdverkningar för andra mål.

33. De kontakter som framgår av den telefonlista som rör samtal till henne kan ha innefattat samtal från andra klienter. Hon hade totalt fem klienter på samma häkte som M under den aktuella perioden. Omfattningen av kontakterna, som har skett under en längre tid, är inte mer omfattande än vad som kan anses normalt. Omfattningen av kontakterna med en klient är inte heller avgörande för om en advokat brister i oberoende. Innehållet i kontakterna har större betydelse för den frågan.

34. Kontakterna med M:s hustru var inte särskilt omfattande mot bakgrund av att M var frihetsberövad under lång tid. Vissa delar av meddelandena var mindre lämpliga och det hon skrev om att M och hennes man känner varandra är inte sant.

35. Hon fick försvararförordnandet för M:s hustru på grund av ett missförstånd. Hon kontrollerade eventuella intressekonflikter i det interna systemet genom att söka på det personnummer hon fick av tingsrätten. Det gav ingen träff. När hon efter kontakt med åklagaren fått klart för sig att

uppdraget rörde M:s hustru avträdde hon. Förordnandet kvarstod endast i några minuter och hon vidtog inga åtgärder i ärendet.

36. När det gäller beslaget av mobiltelefonen var det inte fråga om någon egentlig rådgivning. Hon skrev visserligen ”vi överklagar” i textmeddelandet till M:s hustru men hon kontaktade henne genast och förklarade att hon fick vända sig till någon annan för hjälp med detta.

37. NHZ skrev den 20 september 2021, inför sin semester, en fullmakt för den biträdande juristen NS som hon lade i den akt som rörde upploppsmålet. Hon kände då inte till att B hade återkallat sina substitutionsfullmakter för NS. Hon har inte skickat in fullmakten till Kriminalvården och hon har inte gett NS något uppdrag att agera. Det är inte heller visat att fullmakten faktiskt har funnits hos Kriminalvården. Av Kriminalvårdens daganteckning den 20 september 2021 framgår att inga substitutionsfullmakter avseende M då fanns inlämnade.

38. I fråga om nätdektionen har Kriminalvården gett mycket sparsam information. NHZ har genom den anstalt där klient 1 befunnit sig fått del av den återkallelse av telefontillstånd som avses med anmälan. Av beslutet framgår att eventuella telefonitjänster kan behöva kopplas ur vilket talar för att en omkoppling till en växel kan ge utslag. Vid den första dektionen var hon utomlands. Om någon i en sådan situation ringer till röstbrevlådan sker en växling som kan misstas för en otillåten åtgärd.

Disciplinnämndens inställning

39. Disciplinnämnden har hänvisat till sitt beslut om uteslutning. Nämnden har framhållit att en advokat är skyldig att göra ordentliga kontroller av eventuella intressekonflikter och att det kan vara allvarligt att ta emot ett uppdrag när en sådan konflikt finns även om uppdraget endast blir kortvarigt eller mindre omfattande. Ett principalansvar är långtgående

och gäller fullt ut när man ställer ut en fullmakt för en biträdande jurist. Nämnden har vidare anfört att de överträdelser som avser intressekonflikter ska ses i ljuset av de omfattande kontakterna med M och att de ytterligare illustrerar bristerna i NHZs oberoende.

God advokatsed

Advokatens roll och främsta skyldigheter

40. En advokat ska i sin verksamhet redbart och nitiskt utföra de uppdrag som anförtrotts honom eller henne och iaktta god advokatsed (se 8 kap. 4 § första stycket rättegångsbalken). Vad som är god advokatsed utvecklas i första hand genom Advokatsamfundets regler och genom praxis i ärenden från disciplinnämnden. Innebörden i begreppet styrs alltså endast i begränsad omfattning av föreskrift i lag. (Se ”Advokaten och dröjsmålsröntan” NJA 2003 s. 403.)

41. Advokatsamfundet har tagit fram vissa regler och riktlinjer avseende advokaters utövning av sina yrkesplikter som dels tagits in i samfundets stadgar, dels framgår av Vägledande regler om god advokatsed. Till reglerna finns kommentarer av Advokatsamfundets styrelse.

42. Bakom advokatreglerna kan urskiljas några särskilt viktiga principer av grundläggande art, s.k. kärnvärden. Dessa är oberoende, lojalitet mot klienten, konfidentialitet och undvikande av intressekonflikter. En advokats främsta skyldighet är att tillvarata klientens intressen på bästa sätt och efter bästa förmåga. Det innebär att klienten ska visas trohet och lojalitet. Advokaten får dock inte handla i strid med gällande rätt eller vad som följer av god advokatsed. Inom ramen för lojalitetsplikten har advokaten alltså att handla på ett rättrådigt och hederligt sätt. Det uttrycks i de vägledande reglerna (avsnitt 1) på det sättet att en advokat ska utöva sin verksamhet

med integritet och på ett sätt som främjar det goda rättssamhället. Advokaten ska vidare uppträda sakligt och korrekt samt så att förtroendet för advokatkåren upprätthålls.

43. Ett förtroendefullt förhållande till klienterna liksom samhällets förtroende för advokatkåren kan enligt styrelsens kommentarer endast upprätthållas om advokatens personliga heder, redbarhet och integritet är ställda bortom allt tvivel.

44. En advokat måste alltid stå fri och oberoende. Detta gäller i förhållande till staten och andra intressen. Advokaten måste också stå fri och obunden gentemot klienten. Det är nödvändigt inte bara för att advokaten annars kan komma att överskrida de gränser som gällande rätt och god advokatsed utstakar för advokatens handlingsfrihet, utan också för att advokaten ska kunna ge klienten de råd och det biträde som objektivt sett är bäst för klienten och inte de råd och det biträde som klienten vill ha.

Tillsyn över biträdande jurister

45. En advokat som ansvarar för tillsyn över biträdande jurister ska vidta de åtgärder som rimligen kan ankomma på advokaten för att säkerställa att de fullgör sina uppgifter på sätt som god advokatsed kräver (se avsnitt 7.6.2 i de vägledande reglerna). Av kommentaren framgår att den biträdande juristens erfarenhet, ärendets karaktär och andra relevanta omständigheter bör beaktas vid bestämmande av graden av tillsyn. Den biträdande juristen får inte vara anställd under sådana betingelser att hans eller hennes arbete inte kan övervakas på ett betryggande sätt (se avsnitt 7.6.3). Advokatens skyldigheter att övervaka den biträdande juristen har i praxis ansetts vara långtgående (jfr ”Advokaten och den biträdande juristen” NJA 1985 s. 856).

Intressekonflikter

46. En advokat får inte anta ett uppdrag om det finns en intressekonflikt eller en beaktansvärd risk för sådan. Intressekonflikt föreligger bland annat om advokaten biträder eller tidigare har biträtt motparten i saken eller om advokaten biträder en annan klient i samma eller en närliggande sak och klienterna har motstridiga intressen. Intressekonflikt föreligger också om det annars föreligger någon omständighet som utgör hinder för advokaten att fullt ut tillvarata klientens intressen avseende uppdraget. (Se avsnitt 3.2.1 i de vägledande reglerna.)

Uppdrag som offentlig försvarare

47. När en offentlig försvarare ska förordnas är huvudregeln att den som ska förordnas ska vara advokat (se 21 kap. 5 § rättegångsbalken). Ett uppdrag som offentlig försvarare är ett förtroendeuppdrag som – speciellt på grund av kopplingen till att det finns en brottsmisstanke – ställer särskilda krav på advokatens oberoende och integritet i förhållande till såväl den misstänkte som det allmänna (se ”Advokaten och den personliga relationen” NJA 2023 s. 187, särskilt p. 30).

Disciplinpåföljder

48. En advokat som i sin verksamhet uppsåtligen gör orätt eller annars förfar oredligt ska uteslutas ur Advokatsamfundet. Om omständigheterna är förmildrande får advokaten i stället tilldelas en varning. En advokat som annars åsidosätter sina plikter som advokat får meddelas en varning eller erinran. Är omständigheterna synnerligen försvårande får advokaten uteslutas ur samfundet. En advokat som tilldelas en varning får om det finns särskilda skäl även åläggas en straffavgift till samfundet. (Se 8 kap. 7 § första–tredje styckena rättegångsbalken.)

Prövningen i Högsta domstolen

49. Ett beslut om uteslutning ur Advokatsamfundet får överklagas till Högsta domstolen. Detsamma gäller beslut om att avslå en begäran om inträde. (Se 8 kap. 8 § rättegångsbalken.)

50. En utgångspunkt vid Högsta domstolens prövning av sådana beslut är att tillsynen över advokater i första hand utövas av advokaterna själva genom Advokatsamfundets olika organ (jfr 8 kap. 6 § rättegångsbalken och Peter Fitger m.fl. Rättegångsbalken, supplement 96, april 2024, s. 8:3).

51. Beträffande överklaganden av beslut där en sökande har nekats inträde i Advokatsamfundet har Högsta domstolen uttalat att samfundets beslut bör frångås endast om utredningen visar att de anmärkningar som samfundet grundat sitt beslut på inte har den omfattning eller den styrka som samfundet har utgått ifrån, om det annars står klart att anmärkningarna inte ska tillmätas den betydelse som har skett vid samfundets prövning eller om något annat särskilt förhållande föranleder det (se ”Inträdesärendet” NJA 1991 s. 232). Som skäl för detta anförde domstolen bland annat samfundets ställning och erfarenhet samt att det åligger den som vägrats inträde att styrka sin lämplighet.

52. I linje med detta ligger uttalandet i ”Advokaten och dröjsmålsrättan” (som avsåg en ansökan om resning i ett disciplinärende) att vad som är god advokatsed i första hand utvecklas av samfundet självt (se p. 40).

53. Den prövning som Högsta domstolen ska göra i ärenden om uteslutning bör som utgångspunkt följa dessa principer, även om det måste beaktas att det finns vissa skillnader i förhållande till inträdesärenden. Det sagda gäller såväl de advokatetiska bedömningarna som bedömningen av

vad som är utrett i ärendet hos disciplinnämnden. När det gäller utredningen bör det framhållas att klaganden – som vill kvarstå som medlem i Advokatsamfundet – får förväntas bidra till att de omständigheter som är föremål för bedömning blir klarlagda i så stor utsträckning som möjligt.

54. Det sagda hindrar inte att Högsta domstolen kan frånga disciplinnämndens bedömningar när omständigheterna ger anledning till det. Det gäller även bedömningen av bevisfrågor. Avgörandet ”Advokaten och den alternativa förklaringen” NJA 2011 s. 732 är ett exempel på en sådan situation. En advokat uteslöts bland annat på den grunden att han uppträtt alkoholpåverkad och att han inte medverkat i förfarandet inför nämnden. I Högsta domstolen åberopade han bevisning för att styrka att hans uppträdande berodde på sjukdom och inte alkoholpåverkan. Domstolen upphävde beslutet om uteslutning och anförde att det hade lämnats en tänkbar alternativ förklaring till uppträdandet samt att disciplinnämnden inte hade åberopat någon muntlig bevisning i målet. Ställningstagandet bör ses mot bakgrund av att utredningen i Högsta domstolen var en annan än den varit i disciplinnämnden.

Bedömningen i detta fall

55. Disciplinnämnden har funnit utrett att NHZ har haft mycket omfattande kontakter med klienten M. Högsta domstolen anser att det inte finns skäl att frånga den bedömningen. Detsamma gäller beträffande de ställningstaganden i övrigt som nämnden har gjort avseende de invändningar om brister i utredningen som NHZ har framfört.

56. Högsta domstolen delar disciplinnämndens bedömning att de kontakter NHZ har haft med M och med hans hustru har varit mer omfattande än vad som kan anses normalt. Det kan noteras att många av telefonsamtalen med M har varit flera timmar långa och ibland ägt rum

utanför kontorstid. De kontakter den biträdande juristen NS kunnat ha med M med hjälp av fullmakten från NHZ har varit av samma slag. Kontakterna har kunnat äga rum på grund av att NHZ haft ett förordnande som offentlig försvarare.

57. Dessa omständigheter, liksom innehållet i de textmeddelanden som skickats mellan NHZ och M:s hustru, visar att NHZ inte har kunnat upprätthålla de gränser som måste gälla i förhållande till klienter och deras anhöriga. Som nämnden har anfört innebär det att hon inte har intagit den fria och oberoende ställning med integritet gentemot M och hans hustru som måste krävas av en advokat. Sådana brister i oberoendet medför i sin tur stora risker för att advokaten medverkar till ett otillbörligt eller olämpligt agerande. Det agerande som M:s hustru nämner i textmeddelanden till NHZ (se p. 9) utgör exempel på det.

58. De övriga överträdelser av god advokatsed som nämnden har funnit – hanteringen av försvararförordnandet och beslagsärendet samt utställandet av fullmakten för NS – måste ses som en del av att NHZ inte har upprätthållit sitt oberoende. Det innebär att överträdelserna bör bedömas som allvarligare än om oberoendet i övrigt hade upprätthållits.

59. Även den manipulation vid telefonsamtal med klient 1 som disciplinnämnden har lagt NHZ till last bör ses i ljuset av de brister i gränssättning hon visat när det gäller kontakterna med M och hans hustru.

60. Högsta domstolen finner mot denna bakgrund inte skäl att frågå den bedömning av överträdelserna som nämnden har gjort. Domstolen delar nämndens uppfattning att det är försvårande att NHZ har varit advokat en kort tid och att den brottslighet M misstänkts och dömts för har varit mycket allvarlig.

61. Liksom nämnden anser Högsta domstolen att omständigheterna sammantaget är synnerligen försvårande. Brister när det gäller oberoende och integritet av det slag som har förekommit från NHZs sida måste bedömas strängt. Överträdelserna avser helt centrala förpliktelser för en advokat. De är av ett slag som innebär stora risker för rättsväsendet och förtroendet för rättskipningen. Brister av det slaget riskerar att underminera advokatkårens ställning och den viktiga roll som advokater har i en rättsstat.

62. Disciplinnämndens beslut att utesluta NHZ ur samfundet ska alltså stå fast.

_____

_____

_____

_____

I avgörandet har deltagit justitieråden Stefan Johansson, Petter Asp, Stefan Reimer, Cecilia Renfors (referent) och Margareta Brattström
Föredragande har varit justitiesekreteraren Johan Gredenius